

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/6/2017                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 1608201098                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.05.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ivan Machyniak           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:1608201098.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov 1/ G. E., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v X., A., 2/ V. P., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v X., K., 3/ H. P., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v G., E., 4/ Združenie urbárskych lesov a pasienkov v Lozorne - pozemkové spoločenstvo, so sídlom v Lozorne, Lozorno 64, IČO: 42 131 154, v dovolacom konaní všetci zastúpení JUDr. Silviou Jakubcovou, advokátkou so sídlom v Modre, Štúrova 34, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, so sídlom v Bratislave, Nám. Slobody 6, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 4C/306/2008, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. marca 2016 sp. zn. 8Co/254/2014, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. marca 2016 sp. zn. 8Co/254/2014 vo vzťahu k žalobcom 1/, 2/ a 3/ z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Žalobca 1/, právny predchodca žalobcov 2/ a 3/ V. P. a žalobca 4/ sa žalobou z 15. 02. 2008 pôvodne domáhali proti žalovanej náhrady škody na porastoch v sume 42.492 Sk (1.410,47 eur) s príslušenstvom, ktorá im mala byť spôsobená vydaním nezákonných rozhodnutí o vyvlastnení pozemkov. Počas konania uplatnili voči žalovanej podaním z 12. 02. 2009 (došlo na okresný súd Malacky 16. 02. 2009) aj nárok na náhradu škody v sume 13.415,84 eur s príslušenstvom, ktorá mala vzniknúť v podobe ujmy na zisku, resp. užívaním pozemkov žalovanou za roky 2005 a 2006 vydaním nezákonných rozhodnutí o vyvlastnení. Okresný súd Malacky uznesením z 31. mája 2010 č. k. 4C/306/2008 -112 túto zmenu žaloby vo forme jej rozšírenia pripustil.

2. Okresný súd Malacky rozsudkom zo 16. januára 2014 č. k 4C/306/2008 - 247 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/ a 4/ spoločne a nerozdielne sumu 14.826,31 eur s 9 % úrokom z omeškania, a to zo sumy 1.410,47 eur od 20. 12. 2007 do zaplataenia a zo sumy 13.415,84 eur od 21. 01. 2009 do zaplataenia a priznal im náhradu trov konania. Pokiaľ ide o prvý žalobcami uplatnený nárok, vychádzal zo zistenia, že rozhodnutie Okresného úradu Malacky, odbor životného prostredia ŽP/B/2002/05289-VI z 24. 10. 2002, ktorým rozhodol o vyvlastnení v rozhodnutí označených nehnuteľností za náhradu ich dovtedajším vlastníkom - I. D., I. G., Z. H. a združeniu vlastníkov

urbárskych lesov a pasienkov v Lozorne - pozemkovému spoločenstvu v prospech Slovenskej republiky a rozhodnutie Krajského úradu v Bratislave, odbor životného prostredia č. W/2003/729/REI z 28. 03. 2003, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného úradu v Malackách, boli rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 02. 02. 2005 sp. zn. 1S/77/2003 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 27. 10. 2006 sp. zn. 1 Sžo KS/53/2005 zrušené a vec bola vrátená Krajskému stavebnému úradu v Bratislave na ďalšie konanie, že žalobcovia vyčerpali proti rozhodnutiam vydaným v správnom konaní všetky riadne opravné prostriedky, že si uplatnili na príslušnom orgáne nárok na náhradu škody (listom z 20. 12. 2007 im bolo oznámené, že ich nárok ministerstvo neuznáva) a že na vyvlastnených pozemkoch vlastnícky pôvodne patriacich žalobcom, došlo k odstráneniu porastu, ktorý sa na nich nachádzal. V súlade s názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/139/2011 vyvodil, že tu existuje nezákonné rozhodnutie o vyvlastnení vydané v správnom konaní. Keďže žalobcovia boli spoluvlastníkmi vyvlastnených pozemkov, vznikla im v dôsledku vydania nezákonných rozhodnutí škoda. Dospel preto k záveru, že v danej veci sú splnené všetky zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ktorý právny predpis bolo treba na vec použiť (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Pri určení rozsahu škody vychádzal zo znaleckého posudku znalkyne Ing. Zdeny Hudecovej, ktorá škodu ocenila sumou 40.491 Sk. Za dôvodné považoval priznať žalobcom aj náklady spojené s vyhotovením tohto znaleckého posudku v sume 2.000 Sk. Žalobe žalobcov preto v tejto časti v celom rozsahu vyhovel. Právne vec posúdil podľa § 1 ods. 1 a ods. 2, § 2, § 4 ods. 1, § 9 ods. 1, § 10 a § 20 zákona č. 58/1969 Zb. K nároku žalobcov na zaplatenie sumy 13.415,84 eur uviedol, že žalobcovia si tento nárok na náhradu škody uplatňovali z dôvodu, že za obdobie roka 2005 a 2006 predmet sporu užívali Železnice SR, ktoré užívaním cudzej veci získali majetkový prospech na úkor vlastníka veci. Vec preto právne posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) spočívajúceho v nájomnom, pri výške ktorého vychádzal zo znaleckého posudku znalca Ing. Miloša Encingeru. Žalobcom priznal aj úrok z omeškania, keďže žalovaná nesplnila dlh riadne a včas (§ 517 ods. 1 a ods. 2 OZ). Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p.

3. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8.marca 2016 sp. zn. 8Co/254/2014 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Pokiaľ nárok na náhradu škody uplatňoval žalobca 4/ uviedol, že pozemkové spoločenstvo nebolo vlastníkom predmetných lesných pozemkov, ktoré boli vyvlastnené, a teda bol vlastníkom porastu nachádzajúcim sa na pozemkoch (§ 120 ods. 1 Obč. zák.). Nemohla mu preto vzniknúť odstránením týchto porastov škoda na majetku. Aktívne legitimované v konaní o náhradu škody sú fyzické osoby, ako podieloví spoluvlastníci lesných pozemkov a porastov, nie žalobca 4/, ktorý tieto pozemky len spravoval. Odvolací súd preto žalobu podanú žalobcom 4/ pre nedostatok jeho vecnej aktívnej legitimácie zamietol. V súvislosti s nárokom žalobcov o náhradu škody na porastoch uviedol, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, keď nepreukázali, že na týchto pozemkoch sa v čase ich vyvlastnenia nachádzal porast vysadeného mladého borovicového lesa. V tejto súvislosti poukázal na znalecký posudok Ing. Stanislava Lasicu č. 67/2002, z ktorého okrem iného vyplýva, že na predmetných pozemkoch sa nachádzali rôzne iné dreviny, a to najmä agát, ktorý bol len ojedinele premiešaný borovicou. Znalecký posudok dodatočne vypracovaný na žiadosť žalobcov znalkyňou Ing. Zdenou Hudecovou, ktorým vykonala ocenenie 5-ročného borovicového porastu, nepovažoval za hodnoverný dôkaz na preukázanie nimi tvrdenej škody na majetku. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nesprávne posúdil aj existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu a vzniknutou škodou. Stotožnil sa s názorom žalovanej, podľa ktorého k odstráneniu predmetného porastu nedošlo v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonných rozhodnutí. I keď výrub porastu súvisel s účelom, na ktorý boli tieto nehnuteľnosti vyvlastnené, k jeho odstráneniu došlo až v rámci ďalšieho nakladania s vyvlastnenými nehnuteľnosťami, a to žalovanou ako novým vlastníkom, ktorá v čase právoplatnosti vyvlastňovacích rozhodnutí bola oprávnená s týmito nehnuteľnosťami nakladať. Výrub sa uskutočnil na základe rozhodnutia príslušného správneho orgánu v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z., vydanie ktorého výrubu bezprostredne predchádzalo. V tejto súvislosti dodal, že ak sa odstránenie porastu uskutočnilo na základe povolenia správneho orgánu, nemožno ho považovať za neoprávnené, a konanie žalovanej za protiprávne. Navyše, v čase výrubu svedčilo žalovanej vlastnícke právo na základe

právoplatného rozhodnutia o vyvlastnení, u ktorého ako správneho aktu platí prezumpcia správnosti a zákonnosti, pokiaľ nebolo vymedzeným postupom zrušené. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie žalobcami uplatnený nárok na zaplatenie sumy 13.415,82 eur, zodpovedajúcej výške nájmu za užívanie cudzej veci žalovanou v období rokov 2005 - 2007, správne posúdil v zmysle § 451 OZ. Tento nárok aj podľa názoru odvolacieho súdu, nie je nárokom na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., pretože žalobcami uplatnená suma nepredstavuje konkrétnu škodu tým, že nemohli predmetné nehnuteľnosti užívať, ale uplatnili si nárok na náhradu výšky nájmu za užívanie nehnuteľností žalovanou. Keďže žalovaná uplatnila v konaní námietku premlčania, zaoberal sa najskôr jej dôvodnosťou. Podľa odvolacieho súdu sa žalobcovia dozvedeli o vzniku bezdôvodného obohatenia, ako aj o tom, kto sa na ich úkor obohatil, dňa 03. 01. 2007 právoplatnosťou rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 77/2003-27 zo dňa 02. 02. 2005, od ktorého dňa začala plynúť dvojročná premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 1 OZ, ktorá uplynula dňa 03. 01. 2009. Keďže žalobcovia si tento nárok uplatnili na súde písomným podaním doručeným súdu až dňa 16. 02. 2009, uplatnili ho po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby. Dospel preto k záveru, že žalobcom nemožno tento nárok priznať. Napokon poznamenal, že užívanie vyvlastnených nehnuteľností na základe právoplatného rozhodnutia o ich vyvlastnení novým vlastníkom nemôže naplňať skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia (užívaním pozemkov bez právneho dôvodu) so zreteľom na už vyššie spomínanú prezumpciu správnosti a zákonnosti správnych aktov. Odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie preto podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že návrh žalobcov v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

4. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dňa 25. 05. 2016 na Okresnom súde Malacky dovolanie žalobcovia 1/, 2/, 3/ a v dovolaní je označený ako dovolateľ aj žalobca 4/. Pokiaľ ide o nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 4/ v konaní, z ktorého dôvodu bola ním podaná žaloba odvolacím súdom zamietnutá, v dovolaní sa len konštatuje, že súd mal uplatnené právo priznať spoločne a nerozdielne fyzickým osobám, teda spoluvlastníkom spoločnej veci (žalobcom 1/, 2/ a 3/), že len voči žalobcovi 4/ mal žalobu zamietnuť a že už v správnom konaní bolo žalobcom 1/ a predchodcom žalobcov 1/ a 2/ namietané, že žalobca 4/ nebol vlastníkom vyvlastňovaných pozemkov a že len oni majú právo uplatniť náhradu škody. Dovolací súd posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu a nie podľa toho, kto bol v ňom označený za dovolateľa mal za to, že žalobca 4/ v dovolaní správnosť záveru odvolacieho súdu o nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie v konaní, nenamietal. Naopak, sám v dovolaní konštatuje, že správne mal súd (len) voči nemu žalobu zamietnuť, čo sa napokon aj stalo. Dovolací súd dospel preto k záveru, že hoci bol v dovolaní za dovolateľa označený, rozsudok krajského súdu bol dovolaním napadnutý len žalobcami 1/, 2/ a 3/ (ďalej len „žalobcovia“).

5. Žalobcovia v dovolaní uviedli, že krajský súd vydal rozsudok, ktorý spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, je zmätočný, ktorý nemá oporu v ustanovení zákonov. Nesúhlasili s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého neuniesli dôkazné bremeno o preukázaní vzniku škody, a to, že na vyvlastnených pozemkoch sa v čase vyvlastnenia nachádzal borovicový porast. Namietali, že krajský súd tu vychádzal nesprávne zo znaleckého posudku znalca Ing. Stanislava Lasicu, ktorý oceňoval porast nie podľa stavu na tvári miesta, fyzického zistenia ani podľa lesného hospodárskeho plánu, ale prevzal neoverené údaje z posudku Ing. Jána Hrušeckého. Poukazovali na to, že zalesnenie je evidované v lesnom hospodárskom pláne platnom od roku 1995 do konca roku 2006, z ktorého pri oceňovaní vychádzala aj znalkyňa Ing. Zdena Hudecová. Nestotožnili sa ani s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého vznik škody nie je v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonných rozhodnutí. Uviedli, že Železnice SR mohli požiadať o odstránenie porastu len na základe dokladu o vlastníctve, ktorým boli nezákonné rozhodnutia o vyvlastnení pozemkov. Je tu jednoznačne daná vecná súvislosť príčiny a následku a postupnosti vydávania rozhodnutí. Je pravdou, že pokiaľ sa výrub uskutočnil na základe povolenia správneho orgánu, nejde o výrub nezákonný. Náhradu škody za odstránené porasty však neuplatňujú v súvislosti s týmto rozhodnutím, ale s rozhodnutím o vyvlastnení, ktoré bolo vydané nezákonne. Rozsudok krajského súdu v časti nároku na náhradu škody v sume 13.415,82 eur, ktorý bol posúdený ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, považovali za zmätočný, nemajúci oporu v ich podanom návrhu a ani v zákone č. 58/1969 Zb. Uviedli, že uvedený nárok predstavuje ich ujmu, o ktorú sa im znížil majetok v období, v ktorom nemohli pozemok užívať. Táto škoda bola vyčíslená

znalcom Ing. Encingerom v zmysle platnej vyhlášky č. 492/2004 Z. z. vo forme výšky nájomného, ktorú požadujú za žalovaného obdobie uhradiť od žalovanej, ktorá jediná za túto škodu zodpovedá. Poukazovali na to, že podľa odôvodnenia rozsudku krajského súdu si v podstate uvedený nárok nemôžu s úspechom uplatniť ani proti žalovanej a ani proti vyvlastňovateľovi (Železničiam SR), a teda, že za škodu v tomto prípade nikto nezodpovedá. Navrhli preto, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že dovolací súd potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie alebo že rozsudok krajského súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedla, že odvolací súd v súvislosti so škodou na poraste dospel k správne mu záveru, že medzi nezákonným rozhodnutím a škodou chýba príčinná súvislosť. Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie sumy 13.415,82 eur, odvolací súd správne vec posúdil ako nárok z bezdôvodného obohatenia a tento žalobcami uplatnený nárok považoval správne za premĺčaný. Poukázal na skutočnosť, že pokiaľ žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla a preto nemôže byť daná jej zodpovednosť za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a aj dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

8. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas na to oprávnenými subjektami, zastúpenými advokátom, a že ide o dovolanie podané proti rozsudku, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je dôvodné.

9. Pokiaľ ide o nárok žalobcov na náhradu škody odstránením porastov, odvolací súd založil svoje rozhodnutie, ktorým žalobu v tejto časti zamietol na právnom názore, podľa ktorého žalovaná za túto škodu nezodpovedá, lebo žalobcovia nepreukázali vznik škody a ani existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou.

10. Dovolací súd sa s právnym názorom odvolacieho súdu prijatým tak v otázke vzniku škody ako aj v otázke príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím nestotožňuje, nepovažuje ho za správny.

11. Podľa § 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

12. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom je objektívnou zodpovednosťou (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť,

založenou na súčasnóm splnení troch predpokladov, a to existencie nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinuje pojem škody a ani neupravuje rozsah jej náhrady. V tomto smere treba preto aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 OZ), ktorá pod škodou rozumie ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia predovšetkým v peniazoch.

13. V súvislosti s posúdením existencie škody odvolacím súdom treba uviesť, že výsledkami vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané a medzi stranami nebolo ani sporné, že na vyvlastnených pozemkoch vlastnícky patriacich žalobcovi 1/ a predchodcovi žalobcov 2/ a 3/, sa nachádzal v čase vyvlastnenia lesný porast a že došlo k jeho odstráneniu. Týmto odstránením porastu z pozemkov bola žalobcom spôsobená ujma v ich majetkovej sfére spočívajúca v zmenšení majetku, ktorá je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a napravitel'ná poskytnutím peňažného plnenia. Žalobcom teda nepochybne výrubom lesného porastu vznikla ujma, ktorú možno považovať za škodu. Podľa dovolacieho súdu skutočnosť, aký druh porastu sa na pozemkoch nachádzal a bol odstránený, je podstatná len pre určenie rozsahu škody a nie pre určenie jej samotnej existencie. Už z tohto dôvodu, bolo potrebné považovať záver odvolacieho súdu o tom, že žalobcovia nepreukázali vznik škody, ako jednej z podmienok zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., za nesprávny.

14. Navyše, odvolací súd oprel zistenie, že na vyvlastnených pozemkoch sa v čase vyvlastnenia nenachádzal borovicový porast, len odkazom na obsah znaleckého posudku vyhotoveného Ing. Lasicom dňa 28. 06. 2002, v ktorom sa v rámci popisu trvalých porastov uvádza, že porasty sú charakteru samonáletových agátových, resp. starších agátových porastov ojedinele premiešaných borovicou, jelšou, jaseňom... Pokiaľ odvolací súd mal, vzhľadom na obsah tohto znaleckého posudku, pochybnosť o pravdivosti údajov druhu drevín ohodnocovaných znalkyňou Ing. Hudecovou (predmetom jej ocenenia bol 5-ročný borovicový porast), ktorý znalecký posudok predložili žalobcovia, mal za pomoci znalcov predovšetkým rozpor v znaleckých posudkoch odstrániť, prípadne dokazovanie za účelom zistenia, aké druhy drevín sa na vyvlastnených pozemkoch v rozhodnom čase nachádzali, doplniť. Podľa výsledkov doplneného dokazovania odvolací súd (ak to bude potrebné) mal ustáliť druh drevín, ktorý sa na pozemkoch nachádzal a bol z nich odstránený (či išlo o dreviny uvedené v znaleckom posudku Ing. Lasicu alebo Ing. Hudecovej) a podľa tohto zistenia (za pomoci znalca) určiť rozsah žalobcom vzniknutej škody. Pre úplnosť treba poznamenať, že znalecký posudok Ing. Lasicu je z hľadiska ocenenia porastov nepoužiteľný, lebo jedným z dôvodov pre zrušenie správnych rozhodnutí o vyvlastnení bola skutočnosť, že znalec pri oceňovaní vychádzal z vyhlášky č. 465/1991 Zb., ktorá už bola neúčinná.

15. Pokiaľ ide o vzťah príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou treba uviesť, že ani tento vzťah zákon č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody sú v logickom slede a teda, aby protiprávne konanie škodcu (nezákonné rozhodnutie) bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolností nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že nebyť protiprávneho konania (opomenutia) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmu (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Protiprávny úkon (nezákonné rozhodnutie) nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolupôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku (konkurenčná kauzalita) alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou

došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu.

16. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že nezákonnými rozhodnutiami Okresného úradu Malacky, odbor životného prostredia ŽP/B/2002/05289-VI z 24. 10. 2002 a Krajského úradu v Bratislave, odbor životného prostredia č. W/2003/729/REI z 28. 03. 2003, boli vyvlastnené pozemky (ich časti) nachádzajúce sa v kat. území X., okrem iných aj časť lesných pozemkov vlastnícky patriacich žalobcom. Účelom tohto vyvlastnenia bolo vybudovanie železničnej vlečky v Priemyselnom parku pre Volkswagen. Aby sa táto stavba mohla úspešne vybudovať, bolo potrebné z vyvlastnených pozemkov okrem iného odstrániť aj lesný porast. Bez jeho odstránenia nebolo možné s výstavbou železničnej vlečky začať a ani ju úspešne dokončiť. Nesporné je aj to, že odstráneniu lesného porastu predchádzalo vydanie týchto nezákonných rozhodnutí.

17. Z uvedených okolností je zrejmé, že medzi vydaním nezákonných rozhodnutí a odstránením lesného porastu existuje bezprostredná vecná súvislosť (pozemky boli vyvlastnené za účelom stavby, čo vyžadovalo, aby všetky porasty boli z nich odstránené), ale aj časová. Hoci nezákonné rozhodnutia neboli jedinou príčinou vzniku škody, išlo nepochybne o príčinu dôležitú, podstatnú. Podľa dovolacieho súdu nebyť vydania týchto rozhodnutí, škodlivý následok v podobe odstránenia lesného porastu z pozemkov žalobcov, by nenastal. Pokiaľ odvolací súd argumentoval, že k samotnému výrubu došlo na základe právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré nebolo zrušené, táto skutočnosť neznamená prerušenie pôvodného dejového sledu, ale naopak, je len jeho logickým pokračovaním. Navyše, žalobcovia neodôvodňovali škodu na porastoch nezákonnosťou tohto rozhodnutia, ale nezákonnosťou rozhodnutí o vyvlastnení. Dovolací súd preto na rozdiel od odvolacieho súdu dospieva k záveru, že medzi nezákonnými rozhodnutiami o vyvlastnení a medzi škodou spočívajúcou v odstránení lesného porastu, existuje príčinná súvislosť. Všetky tri predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. boli preto splnené, z ktorého dôvodu žalovaná za túto žalobcami uplatnenú škodu zodpovedá. Pokiaľ odvolací súd dospel k opačnému právnomu názoru, ide o právny názor nesprávny.

18. Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie sumy 13.415,84 eur z dôvodu premĺčania treba uviesť, že povinnosť k vydaniu bezdôvodného obohatenia nastupuje subsidiárne, a to až vtedy, ak k vráteniu takto získaných hodnôt nemôže dôjsť v rámci konkrétneho právneho vzťahu medzi účastníkmi podľa príslušných ustanovení, a ak neprichádza do úvahy ani zodpovednosť za škodu. Záväzok z bezdôvodného obohatenia vzniká len v prípade, že medzi účastníkmi neexistuje iný právny vzťah, na základe ktorého osobitná právna norma ukladá účastníkovi povinnosť, ktorá smeruje k rovnakému cieľu. V zmysle vyššie uvedeného teda platí, že ustanovenia o bezdôvodnom obohatení možno aplikovať až vtedy, ak nie sú medzi tými istými účastníkmi splnené predpoklady zodpovednosti za škodu. Ak bolo obohatenie získané zavineným protiprávnym konaním, prípadne vydaním nezákonného rozhodnutia, vzniká poškodenému nárok na náhradu škody. Ak sú vo vzťahu dvoch tých istých subjektov splnené podmienky pre dosiahnutie toho istého výsledku z titulu náhrady škody, neprichádza do úvahy použitie ustanovení o bezdôvodnom obohatení.

19. V preskúmvanej veci žalobcovia v podaní z 12. 02. 2009 označenom ako rozšírenie návrhu o plnenie 13.415,82 eur uviedli, že žiadosťou o náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. sa obrátili na ministerstvo, aby ich žiadosť prejednálo aj v plnení za obdobie užívania cudzej veci za roky 2005 a 2006. Poukázali na skutočnosť že v tomto období im vznikla ujma na zisku a prospech užívania veci na základe nezákonného administratívneho správneho aktu. Za toto obdobie neplatením náhrady za užívanie im vznikla ujma, pričom odkázali na znalecký posudok č. 123/2008 z 25. 06. 2008, ktorým bola ohodnotená výška nájomného za dva roky na nimi požadovanú sumu. Na záver uviedli, že žalovaná odmietla pri predbežnom prerokovaní nároku túto škodu uznať a preto sa svojho práva domáhajú na súde formou rozšírenia žaloby.

20. Z tohto podania žalobcov, u ktorého by podľa jeho obsahu mohlo ísť o žalobu, vyplýva predovšetkým to, že žalobcovia uplatňujú voči žalovanej náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., že škoda im bola spôsobená vydaním nezákonného rozhodnutia, že im vznikla za roky 2005 a 2006 v podobe ujmy na zisku, resp. neplatením náhrady za užívanie veci žalovanou a že ujma predstavuje

nájomné, ktorého výška bola stanovená v znaleckom posudku vypracovaného znalcom Ing. Milošom Encingerom č. 123/2008. Z tohto podania je zrejmé aj to, že v ňom chýba opísanie rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov a že je čiastočne vnútorne rozporné, a teda, že ide o podanie neúplné, resp. nezrozumiteľné, čo správne namietala v základnom konaní aj žalovaná v podaní zo 04. 01. 2011. Žalobcovia mali predovšetkým uviesť, v čom spočíva ich ušlý zisk (ušlé nájomné) a keďže v prípade ušlého zisku tento musí byť reálny (nie fiktívny), bolo ich povinnosťou uviesť tiež rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy na ich preukázanie. Pokiaľ vznik škody odôvodňovali užívaním pozemkov žalovanou bez náhrady za obdobie rokov 2005 a 2006, mali vysvetliť predovšetkým to, ako sa táto skutočnosť prejavuje v majetkovej sfére žalobcov vo forme nájomného, vyčísleného znalcom a ako súvisí s vydaním nezákonných rozhodnutí o vyvlastnení, ktorými mala byť žalobcom táto ujma spôsobená. Ak tieto náležitosti podanie žalobcov neobsahovalo, súd ich mal vyzvať postupom v tom čase podľa § 43 O. s. p., v súčasnosti podľa § 129 C. s. p., aby neúplné podanie doplnili, resp. opravili.

21. Podľa názoru dovolacieho súdu až po doplnení tohto podania žalobcami o náležitosti uvedené v § 132 C. s. p., odvolací súd mohol v súlade s vyššie uvedenou zásadou zaoberať sa vecou najskôr z hľadiska, či v prípade tohto žalobcami uplatneného nároku (nie)sú splnené predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. a až následne, ak by do úvahy neprichádzala zodpovednosť žalovanej za škodu, mohol prípadne na vec aplikovať ustanovenia o bezdôvodnom obohatení. Pokiaľ tak odvolací súd neurobil, treba jeho rozhodnutie v tejto časti považovať za predčasné, a teda za nesprávne.

22. So zreteľom na vyššie uvedené a osobitne na skutočnosti uvedené v bode 4/ rozsudku možno uzavrieť, že žalobcovia 1/, 2/ a 3/ opodstatnene namietali, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k týmto žalobcom zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. a § 450 C. s. p.).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

24. Pre úplnosť dovolací súd pre ďalšie konanie poznamenáva, že žalobcovia nie sú v danom prípade v žiadnom právnom vzťahu so Železnicami SR, lebo z rozhodnutí o vyvlastnení jednoznačne vyplýva, že pozemky boli vyvlastnené v prospech žalovanej a že Železnice SR budú vykonávať v jej mene len správu vyvlastnených nehnuteľností. Žalobcovia nemôžu mať vo vzťahu k tomuto subjektu pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Nemožno preto v danom prípade úspešne argumentovať tým, že im škoda ešte nevznikla a nemôže byť daná zodpovednosť žalovanej za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. tak, ako to nesprávne tvrdí žalovaná. Pokiaľ ide o otázku premlčania bezdôvodného obohatenia (začiatku plynutia premlčacej lehoty), nemožno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že žalobcovia sa dozvedeli, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na ich úkor obohatil, dňom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, ktorým boli zrušené rozhodnutia správnych orgánov a teda, že dvojročná lehota začala žalobcom plynúť od tohto dňa. O tejto skutočnosti sa žalobcovia mohli dozvedieť doručením, prípadne oznámením tohto rozhodnutia a nie dňom jeho právoplatnosti.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 C. s. p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok